

*Др Иван Д. Милић, асистент са докторатом
Универзитет у Новом Саду
Правни факултет у Новом Саду
I.Milic@pf.uns.ac.rs*

О ТЗВ. ПОЛИЦИЈСКОМ ЧАСУ ЗА ВРЕМЕ ВАНРЕДНОГ СТАЊА ПРОГЛАШЕНОГ ЗБОГ ЕПИДЕМИЈЕ ЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ COVID-19

Сажетак: Аутор у раду анализира поједине прописе који су донети за време ванредног стања којима се ограничава слобода кретања. Указује пре свега на њихову неуставност, незаконитост и друге мањкавости. Циљ рада је, пре свега, сагледавање прописа о тзв. полицијском часу и указивање на то како су грађани Републике Србије кажњавани иако за то није било правног основа. Аутор даје одговор на питања казнене одговорности због кршења тзв. полицијског часа након укидања ванредног стања.

Кључне речи: полицијски час, COVID-19, забрана, прекршај, кривично дело, заразна болест.

УВОД

Правило је да држава има прописе за „ванредне догађаје“, – „ванредне ситуације“ који се примењују само ако за то дође време (ако наступе). Међутим, није могуће унапред донети све прописе за све ванредне догађаје. Управо зато што је пре свега реч о могућим, непредвидивим догађајима, где се унапред не зна време њиховог трајања, последице, начини отклањања последице, сасвим је логично и оправдано да се доносе прописи за конкретне ванредне догађаје тек након њиховог наступања.

У зависности од опасности конкретног догађаја, у државни може да се прогласи ванредно стање. Тако и по Уставу Републике Србије – ванредно стање се проглашава када јавна опасност угрожава опстанак државе или грађана.¹ Тада је могуће прописати и мере којима се одступа од људских и мањинских права.² С тим у вези, логично је да се тада доносе и „ванредни

¹ Чл. 200 ст. 1. Устава Републике Србије, *Службени гласник РС*, бр. 98/2006.

² Детаљно вид. Слободан Орловић, *Уставно право*, Нови Сад, 2019, 120-122.

прописи“, који у одређеној мери и на одређени начин другачије, привремено, док траје потреба, уређују одређене области друштвеног живота.

За време ванредног стања у Републици Србији проглашеног због епидемија заразне болести COVID-19 донети су и прописи о ограничењу слободе кретања (уведен је тзв. полицијски час³). Један од разлога када се може ограничити *слобода кретања* је управо спречавање ширења заразних болести.⁴

Не тако мали број лица је *прекршајно кажњен* због кршења тзв. полицијског часа.⁵ Свако прекршајно кажњено лице (након правноснажности пресуде) биће уписано у регистар санкција (прекршајну евиденцију), и то на временски период од четири године. То прекршајно кажњавање може бити и препрека за остваривање одређених права.⁶

Главна питање које се поставља је – којим прописом је уведен тзв. полицијски час, да ли су грађани довођени у заблуду у погледу „појединих детаља“ које се тичу полицијског часа и које су последице кршења тзв. полицијског часа. У раду ће се указати на одређене прописе којима је прописан тзв. полицијски час, али и на одређене „правно интересантне детаље“ у вези са њима који су утицали на правну несигурност грађана и на њихово довођење у заблуду.

1. ПРОПИСИ О ТЗВ. ПОЛИЦИЈСКОМ ЧАСУ

Од дана када је у Републици Србији уведено ванредно стање⁷ и проглашена епидемија заразне болести COVID-19⁸ донети су многобројни про-

³ Као што и сам рад носи наслов „о тзв. полицијском часу...“, тако ћемо и у раду да користимо тај „назив“ (тзв. полицијски час/полицијски час). То је учињено из разлога што се назив „полицијски час“ најчешће користио у општој, али и стручној јавности. У Руској Федерацији постоји пропис којим се уређује питање тзв. полицијског часа (комендантски час). Вид. Федералный конституционный закон от 30.05.2001 N 3-ФКЗ (ред. от 03.07.2016) „О чрезвычайном положении“, статья 12. (члан 12). Имајући у виду разлог зашто је ограничена слобода кретања у Републици Србији (спречавање ширења заразне болести), чини се да би се колоквијално могло рећи да је уведен „здравствени час“.

⁴ Чл. 39 ст. 2 Устава Републике Србије.

⁵ Директор полиције Владимир Ребић каже за РТС да је од почетка примене мера за кршење забране кретања кажњено 4.650 особа. Извор: Политика, од 19. 04. 2020. Доступно на: <http://www.politika.rs/scc/clanak/452535/Zbog-kršenja-zabrane-kretanja-kaznjeno-4-650-gradana> на дан: 23. 06. 2020.

⁶ Вид. Ivan Milić, *Pravne posledice prekršajnog kažnjavanja*, *Гласник Адвокатске коморе Војводине*, бр. 5-8/2017, 253-263.

⁷ Ванредно стање је проглашено Одлуком о проглашењу ванредног стања, *Службени гласник РС*, бр. 29/2020. Одлуку су на основу члана 200. став 5. Устава Републике Србије донели председник Републике, председник Народне скупштине и председник Владе.

⁸ Епидемија је проглашена Наредбом о проглашењу епидемије заразне болести COVID-19, *Службени гласник РС*, бр. 37/2020. Министар здравља је донео наредбу на основу

писи.⁹ Примера ради, Влада је уз супотпис председника Републике донела за време ванредног стања 44 уредбе.¹⁰ Тако су донети и прописи о *ограничењу и забрани кретања* (о тзв. полицијски час). Прописи о полицијском часу су се често мењали и допуњавали. Мењали су се, пре свега, у погледу доносиоца прописа, казнене одговорности и времена забране кретања.

Правило је да су прописи о тзв. полицијском часу примењивали од дана *објављивања* у Службеном гласнику РС. Посматрано хронолошки тзв. полицијски час је уведен *наредбом*, а не *уредбом* Владе уз супотпис председника Републике. Након протекла одређеног времена тзв. полицијски час се прописује *уредбом* Владе уз супотпис председника Републике. У зависности од тога да ли је неко лице прекршило наредбу или уредбу постојала је и *казнена одговорност*. Такође, прописи о тзв. полицијском часу доносили су се и на *локалном нивоу*.

2. НАРЕДБА О ОГРАНИЧЕЊУ И ЗАБРАНИ КРЕТАЊА ЛИЦА НА ТЕРИТОРИЈИ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Министар унутрашњих послова је уз сагласност министра здравља за време ванредног стања донео Наредбу о ограничењу и забрани кретања лица на територији Републике Србије.¹¹ Наредба о полицијском часу је четири пута мењана и допуњавана. Њоме се ради сузбијања и спречавања ширења заразне болести COVID-19 и заштите становништва од те болести, забрањује *кретање на јавним местима*, односно ван станова, просторија и објеката за становање у стамбеним зградама и изван домаћинства (окућница). Реч је о наредби којом се у Републици Србији уводи тзв. *полицијски час*. Њоме је прописано ко и у које време не сме да се креће „на јавним местима“.

Главна питање које се поставља тиче се *овлашћења министра* за доношење наредбе о полицијском часу. Наредба је донета на основу члана 2.

чл. 6. ст. 2. Закона о заштити становништва од заразних болести, *Службени гласник РС*, бр. 15/16., и чл. 15. ст. 3. Закона о државној управи, *Службени гласник РС*, бр. 79/05, 101/07, 95/10, 99/14, 30/18 – др. закон и 47/18.

⁹ Мада, примећује се да се и прописи у „редовном стању“ из области кривичног права и права кривичног поступка често мењају, вид. Бранислав Ристивојевић, Истина као главна жртва англоамериканизације домаћег кривичног права: Дарвинов расад у српској шуми, зборник радова – *LV Редовно годишње савештовање удружења* – Суђење у разумном року и други кривичноправни инструменти адекватности државне реакције на криминалитет – Српско удружење за кривичноправну теорију и праксу – Златибор, септембар 2015, 3.

¹⁰ Вид. Закон о потврђивању уредаба које је Влада уз супотпис председника Републике донела за време ванредног стања, *Службени гласник РС*, бр. 62/2020.

¹¹ Наредба о ограничењу и забрани кретања лица на територији Републике Србије, *Службени гласник РС*, бр. 34/2020. (у даљем тексту: наредба о полицијском часу).

Уредбе о мерама за време ванредног стања¹² и члана 15. став 1. Закона о државној управи. У члану 2 Уредбе о мерама за време ванредног стања прописано је да Министарство унутрашњих послова, у сагласности са Министарством здравља, може привремено да ограничи или забрани кретање лицима на јавним местима (...). Неспорно је да се поменутом уредбом даје овлашћење МУП-у да уведе ограничење кретања лицима (да уведе тзв. полицијски час). Међутим, чини се да је заборављено на члан 200 став 6 Устава Републике Србије, којим је прописано да кад Народна скупштина није у могућности да се састане, мере којима се одступа од људских и мањинских права може прописати *Влада, уредбом, уз суйоћийис ѡредседника Републике*.

Дакле, *ѡравно је ѡроблематично* што је тзв. полицијски час уведен *наредбом министра*, а не *уредбом Влада уз суйоћийис ѡредседника Републике*. Такође, се јавља још једно питање – да ли је дозвољено да Влада, уредбом, уз супотпис председника Републике *овласћии* Министарство унутрашњих послова да уведе полицијски час? Одговор је да није. С тим у вези, може да се закључи да је *наредба о ѡолицјском часу* формално *неуставна*.¹³

2.1. Непоступање по наредби о полицијском часу – кршење тзв. полицијског часа

Имајући у виду да се *наредбом* о полицијском часу забрањује кретање, логично је да је за непоступање по наредби предвиђена и одговорност. Логично је да ко прекрши забрану кретања сноси одређену *казнену одговорност*, али се поставља питање коју – прекршајну или кривичну? Да ли је кршење тзв. полицијског часа прекршај или кривично дело било је „променљива категорија“, из разлога што су доносиоци прописа различито то питање уређивали.

Према Закону о прекршајима¹⁴ прекршаји се могу прописивати законом или уредбом, односно одлуком скупштине аутономне покрајине, скупштине општине, скупштине града и скупштине града Београда.¹⁵ Дакле, јасно је да *министар* не може наредбом да пропише прекршај. У самој наредби о полицијском часу је било наведено да ће се за „непоштовање забране“¹⁶ казнити у складу са Кривичним закоником. Оправдано је да се у овом случају

¹² Уредба о мерама за време ванредног стања, *Службени гласник РС*, бр. 31/20.

¹³ Вид. Darko Simović, Vanredno stanje u Srbiji: ustavni okvir i praksa povodom pandemiје COVID-19, *Sveske za javno pravo*, Fondacija Centar za javno pravo, Sarajevo, br. 39/2020, 17.

¹⁴ Закон о прекршајима, *Службени гласник РС*, бр. 65/2013, 13/2016, 98/2016 (Одлука Уставног суда), 91/2019 (други закон), 91/2019. (у даљем тексту и ЗП).

¹⁵ Чл. 4 ст. 1 ЗП.

¹⁶ Сматрамо да је доносилац прописа требао да пропише „да ће се казнити ко поступи супротно (...) или, за кршење наредбе казниће се (...)“.

ради о кривичном делу *нейосиуџање њо здравсџивеним џроџисима за време еџигемије*. Реч је о кривичном делу из члана 248 Кривичног законика.¹⁷

Међутим, након неколико дана донета је Наредба о измени и допунама Наредбе о ограничењу и забрани кретања лица на територији Републике Србије¹⁸ која доноси и новине у погледу *казнене одговорности* за кршење тзв. полицијског часа. Њоме се прописује да ће се за „непоштовање“ забране казнити за *кривично дело* у складу са Кривичним закоником, а за *џрекршај* у складу са Уредбом о прекршају за кршење Наредбе министра унутрашњих послова о ограничењу и забрани кретања лица на територији Републике Србије.

Наиме, Влада је, уз супотпис председника Републике, донела Уредбу о прекршају за кршење Наредбе министра унутрашњих послова о ограничењу и забрани кретања лица на територији Републике Србије¹⁹ којом се прописује да ће се лице које прекрши забрану кретања (тзв. полицијски час) казнити за *џрекршај* новчаном казном од 50.000 до 150.000 динара.²⁰ Осим тога, уредбом о прекршају се прописује и да се за *џрекршај* може покренути и довршити *џрекршајни џосиуџак*, и у случају да је против учиниоца покренут или је у току *кривични џосиуџак* за кривично дело које обухвата обележја тог прекршаја, без обзира на забрану из члана 8. став 3. Закона о прекршајима.²¹ На основу оваквог решења доносиоца прописа може се закључити:

1. За кршење тзв. полицијског часа сада се уводи и прекршајна одговорност. Укратко – наредбом о полицијском часу је прописана *забрана*, а уредбом о прекршају *санкција*. Новчана казна која је прописана за прекршај је *најсиџрожа* новчана казна која се може изрећи физичком лицу.²² Том логиком, према запређеној казни, кршење тзв. полицијског часа је *најџежи* прекршај у Републици Србији. Овде морамо да укажемо и на решење Закона о прекршајима које се тиче надлежности за прописивање прекршаја. Према ЗП органи овлашћени за доношење прописа о прекршајима *мођу џроџисиваџи џрекршајне санкџије само за џовреде*

¹⁷ Кривични законик, *Службени џласник РС*, бр. 85/2005, 88/2005, 107/2005, 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013, 108/2014, 94/2016, 35/2019. (у даљем тексту и КЗ).

¹⁸ Наредба о измени и допунама Наредбе о ограничењу и забрани кретања лица на територији Републике Србије, *Службени џласник РС*, бр. 46/2020.

¹⁹ Уредба о прекршају за кршење Наредбе министра унутрашњих послова о ограничењу и забрани кретања лица на територији Републике Србије, *Службени џласник РС*, бр. 39/2020. (у даљем тексту: уредба о прекршају). Сматрамо да је уредба требала да се има назив као што је и назив наредбе о прекршају. Дакле, у називу уредбе не треба да пише „министра унутрашњих послова“.

²⁰ Вид. чл. 1 уредбе о прекршају.

²¹ Вид. чл. 2 уредбе о прекршају.

²² Вид. чл. 39 Закона о прекршајима.

- їройиса које они доносе* у оквиру своје надлежности утврђене уставом и законом.²³ Сада се јавља *їроблем*, јер *орїан* који је прописао прекршајну санкцију *није* донео пропис о тзв. полицијском часу.
2. Једно од основних начела у казненом праву је и *забрана їоновној суђења (ne bis in idem)*. Као што смо видели уредбом о прекршају се прописује да се за „*їрекршај може їокренуїи и довршиїи їрекршајни їосїуїак, и у случају да је їроїив учиниоца їокренуїи или је у їоку кривични їосїуїак за кривично дело које обухваїа обележја їої їрекршаја без обзира на забрану из члана 8 сїав 3 ЗП*“. У чл. 8 ст. 3 ЗП се прописује да „против учиниоца прекршаја који је у кривичном поступку правноснажно оглашен кривим за кривично дело које обухвата и обележја прекршаја не може се за тај прекршај покренути поступак, а ако је покренут или је у току, не може се наставити и довршити“.

„Логиком“ доносиоца прописа сада се за *исїу радњу* једно лице *може* казнити за *два казнена дела* (мада је правилније рећи, имајући у виду садржај норме, уместо „може“ да „мора“ да се казни за два казнена дела).²⁴

Међутим, доносилац прописа је заборавио и на процесне одредбе Закона о прекршајима. Заборавио је на члан 183 став 2, којим се прописује да када захтев за покретање прекршајног поступка садржи податке о томе да је поводом истог догађаја покренут *кривични їосїуїак* прекршајни суд ће списе предмета доставити надлежном суду на даље поступање и о томе обавестити подносиоца захтева. Заборавио је и на члан 248 став 1 тачка 4 ЗП, где је прописано да се прекршајни поступак завршава *решењем о обусїави* кад суд утврди да је окривљени у *кривичном їосїуїуку* правноснажно ослобођен или оглашен кривим за истоветан догађај који обухвата и обележје прекршаја.

Заборавило се и на *међународне документије* који садрже одредбе о начелу *ne bis in idem*. Међутим, потпуно је неприхватљиво што је доносилац прописа заборавио на Устав Републике Србије, којим се прописује да нико не може бити гоњен ни кажњен за кривично дело за које је правноснажном пресудом ослобођен или осуђен или за које је оптужба правноснажно одбијена или поступак правноснажно обустављен, нити судска одлука може бити измењена на штету окривљеног у поступку по ванредном правном леку. Истим забранама подлеже вођење поступка за неко друго *кажњиво дело*.²⁵

²³ Вид. чл. 4 ст. 3 Закона о прекршајима.

²⁴ О начелу *ne bis in idem* вид. Ivan Ilić, Ivan Milić, *Načelo ne bis in idem u kaznenom pravu Republike Srbije, NBP Žurnal za kriminalistiku i pravo*, br. 1/2018, 51-69.

²⁵ Чл. 34. ст. 4 Устава Републике Србије. Није спорно да се појединим прописима, посебно у одређеним областима, иста радња прописује и као кривично дело и као прекршај. У том случају „орган гоњења“ мора да одлучи да ли ће такву радњу да *квалификује* као кривично дело или прекршај. Један од критеријума је *облик кривичце*. Ако је учинилац учинио

Чини се да је циљ био да се против лица која су прекршила тзв. полицијски покрене и води прекршајни поступак. Разлог је тај што је реч о економичном и ефикасном поступку, али је нејасно зашто је прописано да се може водити и кривични поступак.²⁶

Да ли ће одређено понашање бити прописано као кривично дело или прекршај треба да зависи од *друштвене опасности/друштвене штећивости* таквог понашања. Друштвена опасност је услов које би свако понашање требало да испуни да би било кривично дело.²⁷ Ако је кршење тзв. полицијског часа толико *друштвено опасно* онда у самом пропису о њему не треба да се ништа наведе у погледу казнене одговорности, из простог разлога што би тада било јасно да је реч о кривичном делу. Наиме, у члану 248 КЗ је прописано да ко за време епидемије какве опасне заразне болести не поступа по прописима, одлукама или *наредбама* којима се одређују мере за њено сузбијање или спречавање казниће се новчаном казном или затвором до три године. Са друге стране, ако је реч о понашању које није толику друштвено опасно онда је било нужно да се пропише као прекршај.²⁸

2.2. Кажњавање на основу наредбе о полицијском часу након престанка њеног важења

Ступањем на снагу Уредбе о допунама Уредбе о мерама за време ванредног стања²⁹ престала је да важи уредба о прекршају и наредба о прекршају. Сада се донетом *уредбом о полицијском часу* прописује тзв. полицијски час. Стиче се утисак да је „уочена грешка“ што је полицијски час уведен од стране *орџана* који за то по Уставу РС није овлашћен, те је донетом уредбом та грешка исправљена. Сад је овакво решење о тзв. полицијском часу у складу

дело са *умишљајем* онда је реч о кривичном делу, док је у случају постојања *нехаћа* реч о прекршају. Вид. Иван Милић, О последицама кршења забране која је утврђена мером безбедности, *Зборник радова Правног факултета у Новом Саду*, 3/2018, 1278-1279.

²⁶ У пракси се различито поступало у погледу предузимања *казненог тоњења*. На пример: Припадници Министарства унутрашњих послова у Сремској Митровици, Шиду и Пећинцима поднеће кривичне пријаве надлежним тужилаштвима против десет особа, због постојања основа сумње да су извршили кривично дело непоступање по здравственим прописима за време епидемије. *Полиција је зашлекла девет мушкараца и једну жену који су се кретали улицама њеке или се возили у аутомобилима за време полицијског часа*. Извор: <http://www.mup.gov.rs/wps/portal/sr/aktuelno/saopstenja/735fc294-cc41-4c82-a0e0-f91b65a6ab1d> на дан: 22. 06. 2020. Један од већих проблем је био тај што су правила о тзв. полицијском часу мењала из дана у дан.

²⁷ Zoran Stojanović, *Krivično pravo – Opšti deo*, Beograd, 2009, 82-83.

²⁸ С тим да је било нужно да то пропише Влада уредбом, уз супотпис председника Републике.

²⁹ Уредба о допунама Уредбе о мерама за време ванредног стања, *Службени гласник РС*, бр. 53/2020. (у даљем тексту и уредба о полицијском часу).

са Уставом. Међутим, јавља се проблем прекршајног кажњавања због кршења *наредбе о њолицѡјском часу*, јер се не може очекивати³⁰ да су сви прекршајни поступак због кршења ове наредбе правноснажно окончани. Поставља се питање да ли се лица могу прекршајно кажњавати због кршења *наредбе о њолицѡјском часу* након што је она престала да важи?

Уредбом о полицијском часу је „решен проблем“ важења тзв. временски ограничених прописа (прописа који су престали да важе), јер је прописано да ће се прекршајни поступци започети по *уредби о ѡрекршају* окончати у складу са њом.³¹ Иако је прописано овакво решење, поставља се питање да ли је оно оправдано, имајући у виду друге прописе више правне снаге. За овај проблем је значајан чл. 6 ст. 2 Закона о прекршајима којим се прописује да ако је после учињеног прекршаја једном или више пута измењен пропис, примењује се пропис који је *најблажи* за учиниоца. Такође, по Уставу Републике Србије казне се одређују према пропису који је важио у време кад је дело учињено, изузев кад је каснији пропис повољнији за учиниоца (чл. 34 ст. 2). Дакле, Закон о прекршајима *не садржи* одредбу о важењу *временски одређених ѡројиса*. Законодавац о томе није водио рачуна приликом доношења ЗП. С тим у вези, чини се да *није ојравдано* да се на учиниоца прекршаја примењује пропис *који је ѡресѡао да важи*, јер то не прописује Закон о прекршајима. Дакле, у нашем случају није реч о пропису који се *ѡроменио*, већ је реч о пропису који је *ѡресѡао да важи*. Међутим, важнији аргумент да се лица која су прекршила тзв. полицијски час (која су прекршила наредбу о прекршају) не могу кажњавати је тај што је реч о *неусѡавном ѡројису*.

3. ПРЕКРШАЈНО КАЖЊАВАЊЕ ЗА КРШЕЊЕ ТЗВ. ПОЛИЦИЈСКОГ ЧАСА КОЈИ ЈЕ ПРОПИСАН УРЕДБОМ О ПОЛИЦИЈСКОМ ЧАСУ НАКОН УКИДАЊА ВАНРЕДНОГ СТАЊА

Народна скупштина Републике Србије, на Другој седници за време ванредног стања, одржаној 6. маја 2020. године, донела је Одлуку о укидању ванредног стања.³² Као што смо напоменули, тзв. полицијски час је касније прописиван *уредбама о њолицѡјском часу*. Реч је о уредби која је престале да

³⁰ Мада, треба имати у виду да су лица која су прекршила тзв. полицијски час од стране полиције одмах привођена у прекршајни суд, да су по правилу признавали учињени прекршај, те је судија одмах доносио пресуду. Свакако да је било и оних окривљених који су се одрицали права на жалбу. Са друге стране, треба имати у виду донету Уредбу о роковима у судским поступцима за време ванредног стања проглашеног 15. марта 2020. године, *Службени гласник СР*, бр. 38/2020.

³¹ Вид. чл. 6 ст. 2 Уредбе о допунама Уредбе о мерама за време ванредног стања.

³² Одлука о укидању ванредног стања, *Службени гласник РС*, бр. 65/2020.

важе даном укидања ванредног стања.³³ Сада се појављује проблем у вези са *прекршајним процесима* због кршења тзв. полицијског часа који нису правноснажно окончани. Проблем се јавља јер је прекршај прописан уредбом каја у *време суђења* није на снази.

Имајући у виду, пре свега, Устав Републике Србије (чл. 34 ст. 2) и Закон о прекршајима (чл. 6 ст. 2) сматрамо да би прекршајни суд требао да донесе *ослобађајућу пресуду* уколико су започети прекршајни поступци због кршења тзв. полицијског часа. (у складу са чл. 25. ст. 1 тач. 1 ЗП). С тим у вези, посматрано из угла *прекршајне одговорности* за окривљено лице је повољније ако се прекршајни поступак није окончао правноснажном одлуком којом је утврђена његова одговорност и изречена новчана казна.³⁴ Овом логиком, долази се до закључка и да се више не могу *покренути прекршајни процес* због кршења тзв. полицијског часа.

4. КРИВИЧНА ОДГОВОРНОСТ ЗБОГ КРШЕЊА ТЗВ. ПОЛИЦИЈСКОГ ЧАСА

Кривични законик предвиђа кривично дело које се односи на предмет овог рада. Реч је о кривичном делу непоступање по здравственим прописима за време епидемије.³⁵ Сада се поставља питање, да ли лица могу да одговарају за *кривично дело* (због кршења тзв. полицијског часа) иако су прописи (наредба о прекршају и уредба о полицијском часу) престале да важе? Одговор на ово питање се налази у члану 5 ставу 3 КЗ, којим се прописује: на учиниоца кривичног дела које је предвиђено законом са одређеним временским трајањем примењује се тај закон, *без обзира на то кад му се суди*, ако тим законом није друкчије одређено.³⁶ Дакле, ако се лице може кривично гонити због кршења полицијског часа, онда је, можда, по њега било повољније да се раније *окончао* прекршајни поступак,³⁷ јер по Уставу и закону не

³³ Вид. чл. 2 Закона о важењу уредаба које је Влада уз супотпис председника Републике донела за време ванредног стања и које је Народна скупштина потврдила, *Службени гласник РС*, бр. 65/2020.

³⁴ Вид. <https://srpskipravnickiklub.rs/2020/06/15/%C4%8Dekanje-%C4%87e-se-isplatiti.html> на дан: 22. 06. 2020. Вид. <http://www.nspm.rs/komentar-dana/cekanje-se-ponekad-i-isplati-gradjani-se-ne-mogu-kaznjavati-na-osnovu-uredbi-koje-vise-ne-vaze.html> на дан: 11. 07. 2020.

³⁵ Чл. 248 КЗ.

³⁶ Сматра се да је овакво решење уставно проблематично. Вид. <http://www.nspm.rs/komentar-dana/verujem-senjena-glavo-da-si-i-ucio-pravo.html> на дан: 10. 07. 2020.

³⁷ Мада, у појединим случајевима прекршај је теже казнено дело од кривичног дела, вид. Иван Милић, Да ли је кривично дело увек најтеже казнено дело? (I део), *Зборник радова Правног факултета у Новом Саду*, 3/2016, 937–955; Иван Милић, Да ли је кривично дело увек најтеже казнено дело? (II део), *Зборник радова Правног факултета у Новом Саду*, 3/2017, 405–415.

може да се за исто дело казни два пута (без обзира на то што је прописима за време ванредног стања прописано да може да се воде два казнена поступка). Мада се поставља питање да ли је кршење тзв. полицијског часа толико друштвено опасно да треба да се квалификује као кривично дело?

5. КРЕТАЊЕ ЗА ВРЕМЕ ТРАЈАЊА ТЗВ. ПОЛИЦИЈСКОГ ЧАСА СА ДОЗВОЛОМ МУП-А.

Без обзира на то што је било проглашено ванредно стање и уведен тзв. полицијски час, неспорно је да се не може свим лицима забранити да се крећу за време тзв. полицијског часа. Поједина лица су имала обавезу да раде и за време ванредног стања. О томе се водило рачуна приликом доношења прописа о тзв. полицијском часу. Забрана кретања се није односила, између осталих, на лица којима је *министарство унутрашњих њослова издало дозволу за крећање*.

Ту су се појавили и одређени проблеми. Наиме, било би логично да се дозволе за кретање издају у прописаном поступку, те да се пропише изгледа и садржина дозволе, као и вођење евиденције о издатим дозволама. Такође је било потребно да се пропише и у ком року МУП мора да (не)изда потврду. У прописима је било прописано само *ко издаје дозволу* – а то је МУП.

Са друге стране, поједине „локалне самоуправе“ доносиле су своје *одлуке* о томе ко издаје дозволу за кретање (а то није МУП). Такође је на званичним *интернет презентацијама* појединих министарства и локалних самоуправа било „обавештења“ о потврдама за кретање која су се разликовала, пре свега, у погледу тога ко их издаје. С тим у вези, указаћемо на неколико примера:

1. Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, по овлашћењу председнице Владе Републике Србије Ане Брнабић, током ванредног стања, у *сарадњи са* Министарством унутрашњих послова контролисаће и *вршиће издавање дозвола* за кретање у време полицијског часа.³⁸
2. У случају обављања неопходних послова из области сточарства током периода забране кретања од 18:00 до 05:00 сати, сваки пољопривредни произвођач је дужан да поднесе захтев за одобрење кретања *Сектору за њољопривредну инспекцију*.³⁹

³⁸ Извор: Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања. Доступно на: <https://www.minrzs.gov.rs/sr/aktuelnosti/vesti/izdavanje-dozvola-za-kretanje-tokom-policijskog-casa> на дан: 29. 05. 2020.

³⁹ Извор: Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде. Доступно на: <http://www.minpolj.gov.rs/kako-do-dozvole-za-kretanje-uputstvo-za-vlasnike-stoke-i-pcelare/> на дан: 24. 05. 2020.

3. Дозволу (потврду) да се родитељ може кретати током полицијског часа ради преузимања и враћања детета *издаје Град Сомбор*, у сарадњи са Министарством за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Министарством унутрашњих послова и Центром за социјални рад Сомбор.⁴⁰
4. Подношење захтева за добијање дозволе за кретање у току забране кретања за негу лица. Након пријема и обраде захтева, *јединица локалне самоуправе* обавештава лице које је поднело захтев и *издаје му потврду* (доставља је на маил који је грађанин уписао у захтеву са осталим личним подацима).⁴¹
5. Интересантан је и пример да је и штаб за ванредне ситуација једне општине донео *закључак* у вези са издавањем дозвола. Закључком се овлашћује Командант Општинског штаба за ванредне ситуација, да у току ванредног стања даје *овлашћење* лицима којима је неопходна дозвола кретања у време забране кретања, ради обављања неодложних послова.⁴²
6. Сви грађани општине Свилајнац који *брину о другим лицима* (стари, немоћни, непокретни...), као и родитељи којима је судском пресудом регулисано виђање детета и имају потребу за кретањем у време забране кретања, могу се захтевом *обрати* Општинској управи општине Свилајнац, која ће у *њихово име* захтев проследити *Министарству за рад, борачка и социјална питања*.⁴³

⁴⁰ Извор: Град Сомбор: Доступно на: <https://www.sombor.rs/lokalna-samouprava/gradonacelnik/> на дан: 24. 05. 2020. Са друге стране, у појединим локалним самоуправама овакви захтеви се нису разматрали. На пример: 1. Захтеви за кретање којима је разлог виђање детета (родитељи којима је правноснажном судском пресудом регулисано виђање са дететом у терминима који улазе у полицијски час) *се неће разматрати*, из разлога што исто представља епидемиолошки ризик. Извор: <http://www.negotin.rs/vest-obavestenje-o-postupku-zaizdavanje-dozvole-kretanja-gradzdanima-u-vreme-policijskog-casa-4748.htm> на дан: 24. 05. 2020.; 2. Захтеве за дозволу за кретање у време полицијског часа *не могу* поднети и родитељи који на основу коначне судске пресуде преузимају и враћају дете другом родитељу у време забране кретања. Према тумачењу Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, виђање детета по основу судске пресуде не сматра се оправданим разлогом за кретање за време полицијског часа, јер представља епидемиолошки ризик и такве захтеве Министарство неће обрађивати. Извор: <https://www.kragujevac.rs/dozvola-za-kretanje-tokom-policijskog-casa-za-negu-bolesnog-lica-i-ostvarivanje-roditeljskog-prava-posle-razvoda/> на дан: 24. 05. 2020.

⁴¹ Извор: <https://sremskikarlovci.info/podnosenje-zahteva-za-dobijanje-dozvole-za-kretanje-u-toku-zabrane-kretanja-za-negu-lica> на дан: 24. 05. 2020.

⁴² Општина Сремски Карловици, Општински штаб за ванредне ситуације, број 8-2/55/2020-VII. Дана: 03. 04. 2020. Извор: <http://sremskikarlovci.rs/2020/04/03/zakljucak-i-naredbe-sa-4-telefonske-sednice-staba-za-vs/> на дан: 24. 05. 2020.

⁴³ Извор: <http://www.svilajnac.rs/files/Ugovor%20o%20pru%C5%BEanju%20pomo%C4%87i%20bolesnom%20licu%20%D1%81%D0%B0%20%D1%83%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%BC.pdf> на дан: 15. 06. 2020.

Без обзира на то што је ванредно стање, недопустиво је да се грађанима дају различите информације⁴⁴ у вези са издавањем њив. дозволе за крећање. Потребно је да се сваком појединцу омогући да сазна шта је забрањено, а шта није. Уколико грађанин одређено право може да оствари, онда је то могуће само ако постоји прописан начин. Видимо да су, заиста, постојале различите „информације“ у вези са издавањем дозвола. Главно питање је где је њив. основ за давање таквих „информација“, али и за издавањем тзв. дозвола за кретање? Не може се од сваког појединца очекивати да ће читати службени гласник/службени лист и да ће знати да их правилно протумаче. Грађани су за време ванредног стања свакодневно добијали различите информације путем медија, те је и за очекивати да ће се владати онако како су из медија сазнали да је то дозвољено. Ако је једним њив. акцијом експлицитно прописано ко може да изда дозволу (а то је само МУП), а при том се не прописује да се то овлашћење може пренети и на друге органе, онда је јасно да само МУП може да изда дозволу. Само онај орган који је овлашћен може и да изда дозволу.

6. ДА ЛИ СУ „ЛОКАЛНЕ ВЛАСТИ“ ДОНОЛЕ ОДЛУКЕ О ТЗВ. ПОЛИЦИЈСКОМ ЧАСУ?

Донета наредба о полицијском часу, уредба о прекршају и уредба о полицијском часу важиле су на територији Републике Србије. С тим у вези, непотребно је да локалне власти доносе било какве прописе о ограничењу слободу кретања. Осим тога, и Устав РС је јасан: кад Народна скупштина није у могућности да се састане, мере којима се одступа од људских и мањинских права може прописати Влада, уредбом, уз супотпис председника Републике⁴⁵. Међутим, за потребе овог рада указаћемо на „прописе“⁴⁶ у појединим локалним самоуправама које су у вези са тзв. полицијским часом.

⁴⁴ Не сме се изгубити из вида да се грађанима преко медија саопштавало да могу под одређеним условима да се крећу за време тзв. полицијског часа и без дозволе. На пример: 1. Пољопривредници у Србији могу следећег викенда потпуно слободно да изађу на њиве и обављају пролећну сетву, под условом да су на пољопривредној механизацији (...). Извор: <https://jugpress.com/nedimovic-poljoprivrednici-mogu-na-njive-ali-na-traktorima/> на дан: 03. 05. 2020. 2. (...) Ако се ратар, непосредно после почетка полицијског часа од 17 сати, затекне у повратку са њиве, неће му нико ништа (...). Извор: https://www.rtv.rs/sr_ci/ekonomija/mini-star-tolerisemo-poljoprivrednike-ako-kasne-u-povratku-sa-njive_1111369.html на дан: 03. 05. 2020. 3. (...) Влада је одлучила да пољопривредницима дозволи да током викенда раде на њивама и да их нико неће дирати ако су на трактору. Извор: <http://www.tpknews.com/poljoprivrednicitokom-vikenda-mogu-na-njive/#sthash.BQhN3LoG.dpbs> на дан: 03. 05. 2020.

⁴⁵ Чл. 200 ст. 6 Устава.

⁴⁶ Прописе смо ставили под знаке наводника из разлога што је тешко рећи о каквим актима је реч. Они нису објављивали у службеном листу локалне самоуправе, неретко се

У општини Сремски Карловци донете су наредбе о забрани кретања.⁴⁷ Наредбе је доносио *Општински штаб за ванредне ситуације*. Није јасно зашто су се на нивоу локалне самоуправе доносиле овакве наредбе, када су донети прописи на републичком нивоу који важе за територију Републике Србије. У вези са овим наредбама, постављају се најмање два важна питања.

1. Одакле Општинском штабу овлашћење да донеси овакве одлуке?⁴⁸ Наиме, Уредбом о мерама за време ванредног стања (уредбом се прописују мере којима се одступа од Уставом зајемчених људских и мањинских права за време ванредног стања) се прописује да *Министарство унутрашњих послова*, у сагласности са Министарством здравља, може привремено да ограничи или забрани кретање лицима на јавним местима (...).⁴⁹ *Argumentum a contrario* тзв. полицијски час не може нико други да уведе. Локалне самоуправе су могле само да „дају“ обавештења лицима (која имају пребивалиште или боравиште на територији њихове локалне самоуправе) у погледу одређених појединости које се односе на тзв. полицијски час.⁵⁰
2. Које су последице уколико је лице прекршило *меру* која је прописана одлуком општинског штаба за ванредне ситуације? Јасно је да Општински штаб није овлашћен да прописује *прекршаје*. Логично је да уколико су *исте* забране прописивали и *републички прописи* (наредба или уредба) и одлуке општинског штаба да је могао да се прекрши само републички пропис. Међутим, проблем би се могао јавити ако би се одлуком *општинског штаба* прописало као забрањено понашање оно које није прописано

не зна ни ко их је донео, већ су се често само давала обавештења о томе да су „градске власти“ донеле одлуку.

⁴⁷ На пример вид. 1. Наредбу од 24. 03. 2020. број: *службено*. Доступна на: <http://sremskikarlovci.rs/2020/03/22/naredbe-opstinskog-staba-za-vs-22-03-2020/> на дан: 25. 05. 2020.; Наредбу од 03. 04. 2020. број: 8-2/54/2020-VII. Доступна на: <http://sremskikarlovci.rs/2020/04/03/zakljucak-i-naredbe-sa-4-telefonske-sednice-staba-za-vs/> на дан: 25. 05. 2020.; Наредбу од 16. 04. 2020. број: 8-2/68/2020- VII. Доступна на: <http://sremskikarlovci.rs/2020/04/16/naredbe-i-zakljucaci-sa-sednica-osvs-sremski-karlovci/> на дан: 02. 06. 2020.

⁴⁸ У самим наредбама је наведено да су донете на основу чл. 41 ст. 4 и чл. 43 Закона о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама у складу са Одлуком о проглашењу ванредног стања на територији Републике Србије. Извор: <http://sremskikarlovci.rs/2020/04/16/naredbe-i-zakljucaci-sa-sednica-osvs-sremski-karlovci/> на дан: 02. 06. 2020. У наредбама се не прецизира тачно време од када „почињу да важе/ступају на снагу“.

⁴⁹ С тим да су је каснијем изменама и допунама уредбе та надлежност МУП-а престала да важи.

⁵⁰ Било би оправдано да су „локалне власти“ саопштавали одређене појединости које се тичу полицијског часа, који се односе баш на ту локалну самоуправу. На пример: забрана кретања се разликовала у погледу тога да ли насељено место има до 5000 или преко 5000 становника. Дакле, не мора да баш сваки грађанин зна шта се подразумева под „насељеним местом“, нити да зна да ли на пример његово „насељено место“ има баш 5000 или 4900 становника.

и републичким прописима. Да ли би и која санкција постојала (на пример забрана кретања у дужем временском трајању у односу на републички пропис)?⁵¹ Штабовима за ванредне ситуације као правни основ послужио је Закон о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама⁵² (углавном чл. 43), што је *јавно проблематично*. Осим тога, за кршење чланова закона на које се штабови позивају није предвиђена прекршајна одговорност. Заиста не би било оправдано прекршајно кажњавати грађана на основу незаконитих „наредби“, које се по правилу нигде не објављују, које су без потписа и печата, итд.

Било је и разних обавештења о томе да грађани могу да се крећу за време тзв. полицијског часа и без дозволе МУП-а. На пример у општини Свилајнац је прописано да је у периоду од 05 до 20 часова дозвољено кретање путем и боравак на отвореном (њиве, воћњаци...) ради обављања пољопривредних радњи свим лицима без обзира на старост. Кретање пољопривредним произвођачима је дозвољено искључиво *на трактору или пољопривредној машини коју користе за пољопривредне радове*.⁵³ Дакле, сада се грађанима *дозвољава* нешто што је *забрањено* прописима који важе на територији целе Републике Србије.

Интересантно је и да Штаб за ванредне ситуације општине Бела Паланка дана 18. 03. 2020. *прихватио* мере о ограничењу кретања која је увела Влада Републике Србије.⁵⁴ Такође је доносио и наредбе о забрани кретања (тзв. полицијском часу).⁵⁵ Нејасно је зашто је Штаб прихватио мере? Као да је Влада Републике Србије „питала“ Штаб за ванредне ситуације општине Бела Паланка да ли прихвата мере!

Стиче се утисак да су штабови за ванредне ситуације били „мали законодавци“, који су доносили *јавно сјорне одлуке*. Са доношењем одлука су наставили и након што је у Републици Србији укинута ванредно стање.⁵⁶

⁵¹ И друге локалне самоуправе су доносили сличне наредбе. На пример Општина Кучево. Вид. Наредба бр. П-06-2-94/2020-2, од 18. 03. 2020. Доступна на: <http://www.osvskucevo.rs/wp-content/uploads/2020/03/%D0%9D%D0%B0%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B1%D0%B0%18-%D0%BC%D0%B0%D1%80%D1%82.pdf> на дан: 16. 06. 2020.

⁵² Закон о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама, *Службени гласник РС*, бр. 87/2018.

⁵³ Извор: <http://www.svilajnac.rs/files/MERE%20ZA%20POLJOPRIVREDNE%20PROIZVO%20C4%90A%20C4%8CE.pdf> на дан: 15. 06. 2020.

⁵⁴ Извор: Закључак штаба за ванредне ситуације општине Бела Паланка. Доступан на: <http://www.belapalanca.org.rs/sites/default/files/Preuzimanja/VanrednoStanje/Zakljucak0318.pdf> на дан: 15. 06. 2020.

⁵⁵ Извор: Наредбе и закључци штаба за ванредне ситуације општине Бела Паланка. Доступни на: <http://www.belapalanca.org.rs/sites/default/files/Preuzimanja/VanrednoStanje/Zakljucak0323.pdf> на дан: 15. 06. 2020.

⁵⁶ Аутор овог рада планира да тим одлукама посвети посебну пажњу у неком будућем научном раду.

ЗАКЉУЧАК

За време ванредног стања заиста треба „ефикасно деловати“. Тада је и за очекивати да се доносе прописи по „хитном поступку“ и у „поједностављеној процедури“. Међутим, без обзира на то што је уведено *ванредно стање* и што је реч о доношењу *ванредних прописа*, они морају да се доносе од стране органа који су за то надлежни и у прописаној процедури, јер ће у супротном постојати прописи који су неуставни или незаконити. Недопустиво је да у времену у којем живимо имамо грађане који су кажњени на основу неуставних и незаконитих прописа.

Прекршајно кажњена лица, осим што су платила новчану казну, могу да у будућности имају „одређене проблеме“ у вези са остваривањем појединих права – јер је реч о *прекршајно кажњеном лицу* (у медијима се и за прекршајно кажњена лица често може чути да је реч о лицу које је „од раније познато полицији“ или „реч је о лицу које има досије“). Проблематично је и што није постојала правна сигурност у вези са полицијским часом.

Није јасно зашто су „власти“ појединих локалних самоуправа доносиле прописе који нису били у складу ни са Уставом Републике Србије, као ни са другим нижим правним актима. Недопустиво је и то што су грађани путем медија од стране „државних званичника“ добијали различите информације у вези са полицијским часом. Ако органи који су надлежни за доношење прописа доносе „такве прописе“, онда се поставља питање, како се од грађана може очекивати да се владају у складу са прописима. Ако за свако лице важи правило да познаје прописе, онда је незамисливо да доносиоци прописа *не морају* да познају прописе. Имајући у виду све наведено „могуће“ је да се постави питање одговорности доносиоца прописа, али и накнаде штете лицима која су кажњена.

ЛИТЕРАТУРА И ИЗВОРИ

- Пић Иван, Милић Иван, *Načelo ne bis in idem u kaznenom pravu Republike Srbije, NBP Žurnal za kriminalistiku i pravo*, br. 1/2018.
- Милић Иван, *Pravne posledice prekršajnog kažnjavanja, Glasnik Advokatske komore Vojvodine*, br. 5-8/2017.
- Милић Иван, Да ли је кривично дело увек најтеже казнено дело? (I део), *Зборник радова Правног факултета у Новом Саду*, 3/2016.
- Милић Иван, Да ли је кривично дело увек најтеже казнено дело? (II део), *Зборник радова Правног факултета у Новом Саду*, 3/2017.
- Милић Иван, О последицама кршења забране која је утврђена мером безбедности, *Зборник радова Правног факултета у Новом Саду*, 3/2018.
- Орловић Слободан, *Уставно право*, Нови Сад, 2019.

- Ристивојевић Бранислав, Истина као главна жртва англоамериканизације домаћег кривичног права: Дарвинов расад у српској шуми, зборник радова – *LV Редовно годишње савештовање удружења* – Суђење у разумном року и други кривичноправни инструменти адекватности државне реакције на криминалитет – Српско удружење за кривичноправну теорију и праксу – Златибор, септембар 2015.
- Simović Darko, Vanredno stanje u Srbiji: ustavni okvir i praksa povodom pandemije COVID-19, *Sveske za javno pravo*, Fondacija Centar za javno pravo, Sarajevo, br. 39/2020.
- Stojanović Zoran, *Krivično pravo – Opšti deo*, Beograd, 2009.

* * *

- Закон о важењу уредаба које је Влада уз супотпис председника Републике донела за време ванредног стања и које је Народна скупштина потврдила, *Службени гласник РС*, бр. 65/2020.
- Закон о државној управи, *Службени гласник РС*, бр. 79/05, 101/07 и 95/10, 99/14, 30/18 – др. закон, 47/18.
- Закон о заштити становништва од заразних болести, *Службени гласник РС*, бр. 15/16.
- Закон о потврђивању уредаба које је Влада уз супотпис председника Републике донела за време ванредног стања, *Службени гласник РС*, бр. 62/2020.
- Закон о прекршајима, *Службени гласник РС*, бр. 65/2013, 13/2016, 98/2016 (Одлука Уставног суда), 91/2019 (други закон), 91/2019.
- Закон о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама, *Службени гласник РС*, бр. 87/2018.
- Кривични законик, *Службени гласник РС*, бр. 85/2005, 88/2005, 107/2005, 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013, 108/2014, 94/2016, 35/2019.
- Наредба о измени и допунама Наредбе о ограничењу и забрани кретања лица на територији Републике Србије, *Службени гласник РС*, бр. 46/2020.
- Наредба о ограничењу и забрани кретања лица на територији Републике Србије, *Службени гласник РС*, бр. 34/2020. (у даљем тексту: наредба о полицијском часу).
- Наредба о проглашењу епидемије заразне болести COVID-19, *Службени гласник РС*, бр. 37/2020.
- Одлука о проглашењу ванредног стања, *Службени гласник РС*, бр. 29/2020.
- Одлука о укидању ванредног стања, *Службени гласник РС*, бр. 65/2020.
- Уредба о мерама за време ванредног стања, *Службени гласник РС*, бр. 31/20.
- Уредба о допунама Уредбе о мерама за време ванредног стања, *Службени гласник РС*, бр. 53/2020.
- Уредба о прекршају за кршење Наредбе министра унутрашњих послова о ограничењу и забрани кретања лица на територији Републике Србије, *Службени гласник РС*, бр. 39/2020.
- Уредба о роковима у судским поступцима за време ванредног стања проглашеног 15. марта 2020. године, *Службени гласник РС*, бр. 38/2020.
- Устав Републике Србије, *Службени гласник РС*, бр. 98/2006.
- Федеральный конституционный закон от 30.05.2001 N 3-ФКЗ (ред. от 03.07.2016) “О чрезвычайном положении”.

* * *

- <http://www.mup.gov.rs/wps/portal/sr/aktuelno/saopstenja/735fc294-cc41-4c82-a0e0-f91b65a6abld> на дан: 22. 06. 2020.
- <http://www.nspm.rs/komentar-dana/cekanje-se-ponekad-i-isplati-gradjani-se-ne-mogu-kaznjavati-na-osnovu-uredbi-koje-vise-ne-vaze.html> на дан: 11. 07. 2020.
- <http://www.nspm.rs/komentar-dana/verujem-cenjena-glavo-da-si-i-ucio-pravo.html> на дан: 10. 07. 2020.
- <https://www.minrzs.gov.rs/sr/aktuelnosti/vesti/izdavanje-dozvola-za-kretanje-tokom-policijskog-casa> на дан: 29. 05. 2020.
- <http://www.minpolj.gov.rs/kako-do-dozvole-za-kretanje-uputstvo-za-vlasnike-stoke-i-pcelare/> на дан: 24. 05. 2020.
- <https://www.sombor.rs/lokalna-samouprava/gradonacelnik/> на дан: 24. 05. 2020.
- <http://www.negotin.rs/vest-obavestenje-o-postupku-za-izdavanje-dozvole-kretanja-gradzdjanima-u-vreme-policijskog-casa-4748.htm> на дан: 24. 05. 2020.
- <https://www.kragujevac.rs/dozvola-za-kretanje-tokom-policijskog-casa-za-negu-bolesnog-lica-i-ostvarivanje-roditeljskog-prava-posle-razvoda/> на дан: 24. 05. 2020.
- <https://sremskikarlovci.info/podnosenje-zahteva-za-dobijanje-dozvole-za-kretanje-u-toku-zabrane-kretanja-za-negu-lica> на дан: 24. 05. 2020.
- <http://www.svilajnac.rs/files/Ugovor%20o%20pru%20C5%BEanju%20pomo%20C4%87i%20bolesnom%20licu%20%D1%81%D0%B0%20%D1%83%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%BC.pdf> на дан: 15. 06. 2020.
- <https://jugpress.com/nedimovic-poljoprivrednici-mogu-na-njive-ali-na-traktorima/> на дан: 03. 05. 2020. https://www.rtv.rs/sr_ci/ekonomija/ministar-tolerisemo-poljoprivrednike-ako-kasne-u-povratku-sa-njive_111369.html на дан: 03. 05. 2020.
- <http://www.tpknnews.com/poljoprivrednici-tokom-vikenda-mogu-na-njive/#sthash.BQhN3LoG.dpbs> на дан: 03. 05. 2020.
- <http://www.svilajnac.rs/files/MERE%20ZA%20POLJOPRIVREDNE%20PROIZVO%20C4%90A%20C4%8CE.pdf> на дан: 15. 06. 2020.
- <http://www.belapalanka.org.rs/sites/default/files/Preuzimanja/VanrednoStanje/Zakljucak0318.pdf> на дан: 15. 06. 2020.
- <http://www.belapalanka.org.rs/sites/default/files/Preuzimanja/VanrednoStanje/Zakljucak0323.pdf> на дан: 15. 06. 2020.
- <http://www.politika.rs/scc/clanak/452535/Zbog-krsenja-zabrane-kretanja-kaznjeno-4-650-gradana> на дан: 23. 06. 2020.
- <http://www.osvskucevo.rs/wpcontent/uploads/2020/03/%D0%9D%D0%B0%D1%80-%D0%B5%D0%B4%D0%B1%D0%B0%2018-%D0%BC%D0%B0%D1%80-%D1%82.pdf> на дан: 16. 06. 2020.
- <http://sremskikarlovci.rs/2020/03/22/naredbe-opstinskog-staba-za-vs-22-03-2020/> на дан: 25. 05. 2020.; <http://sremskikarlovci.rs/2020/04/03/zakljucak-i-naredbe-sa-4-telefonske-sednice-staba-za-vs/> на дан: 25. 05. 2020.
- <http://sremskikarlovci.rs/2020/04/03/zakljucak-i-naredbe-sa-4-telefonske-sednice-staba-za-vs/> на дан: 24. 05. 2020.
- <http://sremskikarlovci.rs/2020/04/16/naredbe-i-zakljucci-sa-sednica-osvs-sremskikarlovci/> на дан: 02. 06. 2020.
- <https://srpskipravnickiklub.rs/2020/06/15/%C4%8Dekanje-%C4%87e-se-isplatiti.html> на дан: 22. 06. 2020.

Др Иван Д. Милић, ассистент – доктор юридических наук
Новосадский университет
Юридический факультет
I.Milic@pf.uns.ac.rs

О так называемом комендантском часе при чрезвычайном положении, введённом из-за эпидемии инфекционного заболевания COVID-19

Резюме: В данной работе автор анализирует некоторые указы, принятые во время чрезвычайного положения, ограничивающие свободу передвижения. Он указывает, прежде всего, на их неконституционность, незаконность и другие недостатки. Целью статьи является рассмотрение положений о так называемом комендантском часе и указание на то, как были оштрафованы граждане Республики Сербия, хотя для этого не было никаких правовых оснований. Автор даёт ответ на вопросы по уголовной ответственности за нарушение тзв. комендантского часа после отмены чрезвычайного положения.

Ключевые слова: комендантский час, COVID-19, запрет, правонарушение, уголовное дело, инфекционное заболевание.

Датум пријема рада: 25.08.2020.